

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

ДЗК

Випуск 4/3

2014 р.

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у березні 2014 року

(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)

До 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка

В Україні

Понад 140 науковців із Білорусі, РФ, Чехії, Словаччини, Бразилії та України взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції „Тарас Шевченко в долі слов'янських народів: діалог через століття і кордони”, яку було проведено з 4 по 5 березня у Київському міському будинку вчителя. Організаторами заходу виступили – Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України, Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Київський міський будинок учителя, Шевченківський національний заповідник (м. Канів).

За кордоном

У штаб-квартирі ООН (Нью-Йорк, США) з нагоди 200-х річчя від дня народження Великого Кобзаря було проведено Міжнародну конференцію під назвою „Тарас Шевченко: борець за українську мову, самовизначення народів, людські права та соціальну справедливість”. Під час заходу на конференції виступили: заступник Генерального секретаря ООН з питань комунікації і громадської інформації П. Ланскі-Тіффенталь; Голова 68-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН Дж. Еш; Президент Світового Конгресу Українців Є. Чолій;

Голова Світової федерації Українських жіночих організацій О. Сушко; професор Університету Торонто доктор М. Тарнавський.

7 березня у рамках заходів з відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка у Москві (РФ) відбулося відкриття після реставрації пам'ятника Великому Кобзарю. В урочистій церемонії взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Російській Федерації В. Єльченко, Міністр культури Російської Федерації В. Медінський, заступник мера Москви Л. Печатніков.

Виставку „Пророк”, присвячену ювілейній даті, було урочисто відкрито у приміщенні відділення ООН у Женеві (Швейцарія).

З нагоди відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка на базі Кавказького Університету Туреччини відбулося відкриття Центру української культури. У церемонії взяли участь керівництво університету, представники викладацького складу, а також місцевої влади. Українську сторону представляв головний координатор Центру української культури В. М. Підвойний. Крім зазначених осіб, до відкриття долучилися українські і турецькі студенти. Подія стала можливою завдяки співпраці між Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка та Кавказьким Університетом Туреччини. Ця співпраця триває відповідно до угоди про співробітництво між вказаними вищими навчальними закладами двох держав. Під час самого відкриття присутні відзначили суттєвий прогрес українсько-турецьких відносин на освітньо-гуманітарному напрямку впродовж останніх років. Серед планів діяльності Центру – відкриття у найближчий час відділення україністики на базі Університету.

Загальні питання

В Україні

Важливою складовою зміцнення культурних зв'язків між Україною та зарубіжними країнами є постійні контакти керівництва галузі культури з представниками зарубіжних інституцій. Так, 14 березня Міністр культури України Є. Нищук провів зустріч з керівником проекту Бюро моніторингу та інституційного розвитку програми Східного партнерства „Культура”» (RMCBU) Л. Глуром. Сторони розглянули низку питань, пов'язаних з поглибленням співпраці між Міністерством культури України та RMCBU. Керівник проекту Л. Глур розповів Міністру про можливості, які отримає Україна в разі залучення міжнародних експертів для вирішення актуальних питань культурної політики України. При цьому всі витрати та організаційні

навантаження відбуватимуться за рахунок фондів Бюро та коштів ЄК. А також, керівник бюро розповів про запуск нової програми регіонального розвитку, в якій культура буде складовою процесу сталого розвитку.

За кордоном

Начальник Управління міжнародного співробітництва Міністерства культури України С. В. Фоменко брала участь у 3-му засіданні Керівного комітету з питань культури, спадщини та ландшафту Ради Європи (Страсбург, Французька Республіка).

Конкурси

В Україні

Представницю Японії Юріко Аокі удостоєно звання лауреата 1 премії IV Міжнародного конкурсу класичної та сучасної хореографії „Думка – потік 2014”, що проходив у Києві. Вона отримала спеціальний приз від „Russian Ballet College” (Генуя, Італія) – частково оплачуване річне навчання в „RBC”. Вперше в рамках „Думка – потік 2014” відбувся конкурс хореографів сучасної хореографії, в якому володарем Гран-прі став хореограф-постановник і танцівник Н. Зелнер (Ізраїль). Ще однією сходинкою підвищення майстерності для учасників заходу стали майстер-класи від членів журі конкурсу Д. Армстронга (Париж, Франція), заслуженого артиста РФ І. Колби (Санкт-Петербург, РФ), голови журі, народного артиста України С. Бондури.

За кордоном

Український композитор М. Голубенко стала лауреатом першої премії Міжнародного конкурсу молодих композиторів ім. М. Я. Мясковського у Москві (РФ) з твором „Три руни о прощениі”.

Фестивалі

В Україні

Музиканти Г. Динар (фортепіано, Італія), Ф. Радукан (фортепіано, Румунія), Д. Чернатеску (флейта Пана, Румунія), „Audiofeeling Band” (Польща) були учасниками XIII Міжнародного джазового фестивалю „Єдність”, що проходив 29 березня у Київському національному академічному театрі оперети.

300 учасників із шести країн світу – РФ, Білорусі, Румунії, Китаю, Молдови й України, брали участь у VIII Міжнародному вокально-хоровому фестивалі-конкурсі „Хай пісня скликає друзів”, що відбувся у Луганську.

Голова журі – професор Віденського університету музики та образотворчого мистецтва

К. Шмід. Зокрема, лауреатом I премії у номінації „Естрадний сольний спів” став М. Кодряну (Молдова). Усі переможці отримали дипломи, кубки, спеціальні призи та подарунки.

Гастролі

В Україні

Визнані світові зірки старовинної музики Р. Р. Мойленброк (віола да гамба, Нідерланди) і К. Щеніков-Архаров (лютня, РФ) 9 березня у Колонному залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України взяли участь у концерті „Перлини бароко”. У програмі прозвучали твори французьких, італійських, англійських і німецьких композиторів XVI–XVIII ст.

У Міжнародний день театру, 27 березня, в Одеському національному академічному театрі опери та балету відбувся концерт органної музики за участю органістки з Домського собору (Рига, Латвія) Є. Лісіциної. У програмі концерту, названого рядком А. Ахматової: „Пусть голоса органа снова грянут...”, прозвучали твори композиторів XVII–XX століть від Й. С. Баха і А. Вівальді до М. Мусоргського та Л. Вьерна.

З 21 по 27 березня в Одесі пройшли заходи, приурочені до Дня Відродження Греції та 200-річчя заснування грецької організації „Філікі Етерія” в Одесі. У програмі святкування: концерт Національного одеського філармонічного оркестру за участю солістки М. Поліхрону (Греція); презентація завершального тому спільного проекту Державного архіву Одеської області та Одеської філії Грецького Фонду Культури: „Греки Одеси. Іменний покажчик по метричних книгах Одеської Свято-Троїцької грецької церкви. 1799–1820” та ін.

12 березня американський гурт „Thirty Seconds to Mars” дав концерт у столичному Палаці спорту.

Під керівництвом диригента А. Карста (Канада) у Миколаєві 23 березня пройшов концерт камерного оркестру обласної філармонії „ARS-NOVA”.

За кордоном

16 березня в Таллінні (Естонія) за участю змішаного хору міста, українського фольклорного ансамблю „Журба”, пісенного ансамблю „Відлуння” та інших виконавців відбувся мітинг-концерт „Україні!”. Організаторами заходу на підтримку України виступили – Конгрес українців Естонії, об'єднання

„Перехрестя культур”, Фонд Відкритої Естонії, Союз студентських організацій Естонії, Центр східного співробітництва Естонії/Естонська дипломатична школа та ін.

Театр

В Україні

Британська Рада в Україні та арт-об’єднання „CoolConnections” представили фестиваль „Британський театр у кіно”. У чотирьох містах України (Києві, Дніпропетровську, Донецьку та Одесі) показали 12 постановок англійських театрів на великому екрані. Кожен спектакль записано в реальному часі, із живою аудиторією глядачів. Організатори вбачають свою місію в тому, щоб донести мистецтво британського театру до різних глядачів на різних континентах. Відкрив київський гала-фест спектакль „Коріюлан” реж. Д. Рурка за мотивами п’єси В. Шекспіра. У подальшій програмі – „Франкенштейн”, проект королівського Національного театру в постановці реж. Д. Бойла. А також сенсація британського фестивалю – „Бойовий кінь” за п’єсою Н. Стаффорда на основі роману М. Морпурго. У рамках фестивалю було проведено спеціальний проект –

„Національний театр: 50 років на сцені”. Тут було представлено фрагменти спектаклів різних років, а також історія театру. Здійснив постановку нинішній художній керівник Національного театру Н. Хайтнер. До гала-показу увійшли фрагменти вистав „Антоній і Клеопатра”, „Ангели в Америці”, „Розенкранц і Гільденстерн мертві”.

Виставки

В Україні

У PinchukArtCentre проходила персональна виставка бельгійського художника Я. Фабра. Митець представив проекти „Данина Бельгійському Конго” і „Данина Ієронімусу Босху в Конго”, в яких досліджує історію колонізаторської політики своєї батьківщини. Експозиція нараховує 36 мозаїк, 23 скульптури та 2 масштабних триптиха, в тому числі 28 робіт, створених спеціально для виставки в PinchukArtCentre. Матеріал, з якого зроблено масштабні мозаїки, – крильця жуків сімейства златки, що виблискують усіма відтінками зелено-синього.

За підтримки Посольства КНР в Україні у виставковій залі Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків експонувалася виставка „Мистецтво каліграфії”. В урочистому відкритті заходу взяли участь Надзвичайний та Повноважний Посол КНР в Україні Ч. Сіюнь,

директор Інституту Конфуція КНУ О. Гончаренко та ін. Експозиція представляла 23 каліграфічні сувої, виконані в традиційній манері сучасним китайським майстром Ма Гоцзюнем. На них – цитати стародавніх мислителів: їхні філософські думки про самовдосконалення, соціальну гармонію та керування державою, які актуальні поза часом. Опанувати складне мистецтво каліграфії відвідувачі змогли на майстер-класах, які проходили щодня.

У Києві засновано онлайн-платформу „Artists Support Ukraine”, яка дозволяє культурним діячам світу підтримувати Україну у часи військової агресії з боку РФ. У рамках платформи митці надсилають власні роботи або повідомлення: тексти чи відеозвернення, мистецькі твори, фотографії, плакати тощо. Серед учасників проекту, які першими надіслали свої повідомлення та роботи: мистецька група „AES+F” (РФ), художники Л. Бояджієв (Болгарія), Ф. Томаселлі (США), А. Жмієвські (Польща), кураторка і письменниця О. Дурмусогли (Туреччина/ Німеччина).

У галереї „Триптих АРТ” експонувалася персональна виставка живопису художника О. Забавчика „Ініціація” (Мінськ, Білорусь).

Персональна виставка робіт російського художника Н. Сафронова під назвою „Вибране” пройшла у музейно-виставковому центрі „Музей історії Києва”. До неї увійшли натюрморти, портрети, пейзажі і сюжетні композиції сюрреалістичного характеру, всього понад 100 робіт.

У рамках Міжнародної плакатної акції „The Voice of Peace” у центрі Києва було представлено виставку плакатів дизайнерів-графіків з Німеччини, Італії, США, Франції, Ірану, Іраку, Іспанії, РФ, Білорусі, Австралії, Індії, Японії, Китаю та ін.

Виставку польського плаката „Багатство форми, багатство думки” було відкрито у харківському „Єрмолов-Центрі” за підтримки Генерального консульства Республіки Польща в Харкові. На заході були присутні голова Харківської облдержадміністрації І. Балута та Генеральний консул Республіки Польща в Харкові Я. Гранат. До експозиції увійшло близько 200 плакатів на тему кіно, театру, загальної культури. Авторами представлених робіт є видатні майстри польського плаката: Я. Леніца, В. Свежий, А. Понговський, С. Ейдрігевичус, Ф. Старовейський, Я. Млодоженець, В. Валкуський, Р. Ольбінський та ін.

Роботи 26 авторів з різних міст України, а також з Санкт-Петербурга (РФ) були представлені з 6 по 22 березня в галереї „Мистецтво Слобожанщини” Харківського обласного центру культури і мистецтва в рамках арт-проекту „Материнство”. Різні за жанрами, технікою та видами

образотворчого мистецтва експонати виставки об'єднано навколо однієї з фундаментальних цінностей людства в різних культурах та історичних періодах – материнства. Арт-проект презентував погляд сучасних художників, скульпторів і фотографів, їх чуттєво-емоційне та аналітичне розуміння місця, ролі і значення матері в житті кожної людини.

За кордоном

У Відні (Австрія) київська художня галерея „Мистецька збірка” представила виставку творів провідних українських митців „Україна. Архетип свободи”. Вона крізь мистецьку призму показала європейцям одну з головних рис української ментальності – прагнення до свободи. На виставці було представлено художників різних поколінь, які ризикнули вийти за рамки і зламати стереотипи: І. Марчук, А. Криволап, Г. Криволап, О. Ройтбурд, Б. Буряк,

М. Журавель, М. Демцю, М. Вітик, М. Вайсберг, П. Лебединець, М. Деяк, О. Животков, В. Сидоренко, В. Дейсун, Л. Козлов, С. Рябченко.

Латвійська муніципальна галерея „Riga Art Space” вперше експонувала персональну виставку „Собаки Петрова” українського аквареліста одесита Є. Петрова. Проект об'єднав у собі твори різних періодів (починаючи з 2009 року і зовсім нові) та роботи, виконані у різній техніці: живопис олійними фарбами, акварелі, а також скульптура.

Фотовиставки

В Україні

Виставку „Фотографія” французького фотографа Ж. Сьєффа, який працював у різноманітних жанрах від моди й рекламного фото до високохудожніх портретів і пейзажів, кияни та гості столиці могли переглянути в галереї „Brucie Collections”.

За кордоном

У польському місті Хелм було відкрито виставку робіт фотожурналістів Рівненщини „Особливості – в обличчях”, яка тривала протягом місяця. Свої роботи представили члени Національної спілки журналістів України О. Харват, М. Томенко, Л. та О. Латті, Е. Хитрий, В. Захарова, В. Сосюк та А. Похилюк. Фотовернісаж ініційовано секретаріатом обласної організації НСЖУ за сприяння Міжнародної асоціації журналістів та Фондації сприяння культури Польщі „Na Styku”.

Міжнародне фотоагентство „VII” оголосило список фотографів, які перемогли в конкурсі „VII Mentor Program” – освітньої програми, розпочатої в 2008 році. Цю програму було засновано, щоб забезпечити професійний розвиток для молодих фотографів, яких „VII” вважає найяскравішими талантами у галузі документальної фотографії. Серед переможців – і український фотограф А. Бондар. Кожному з переможців буде надано наставника з членів „VII” на дворічний термін, щоб розвивати необхідні навички, розширити професійну практику, а також налагоджувати відносини з редакторами, видавцями і галереями.

Архівне фото Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника представлено в італійському місті Піза на міжнародній мультимедійній виставці „Все наше минуле”, присвяченій першому століттю фотографії. Для участі у виставці заповідник надав знімок зі своєї колекції „Вид Києво-Печерської лаври з півдня” кінця XIX – початку XX століття (між 1895 і 1905 роками). Архівне фото розміщено в експозиції виставки і на її сайті. Мета цього міжнародного проекту – поширення знань про культурну і наукову спадщину для громадськості у світі. Виставка працюватиме в Пізі до 2 червня, а потім протягом нинішнього і наступного років експонуватиметься в інших країнах Європи.

25 березня у приміщенні Гамбурзького магістрату (Німеччина) було відкрито фотовиставку „Майдан. Обличчя та історії” – найбільшу в Європі з часу революційних подій в Україні. На відкриття виставки завітали Генеральний консул України у Гамбурзі Ю. Ярмілко та керівники різних українських організацій.

Книжкові виставки, ярмарки

За кордоном

Книга для дітей „Зірки і макові зернята” стала першим українським виданням, яке дістало престижну премію „Ortega Prima” на конкурсі „Bologna Ragazzi Award 2014” (Болонья, Італія). Книгу підготували до друку львівські автори та ілюстратори творчої майстерні „Аграфка” – Р. Романишин та А. Лесів, а випустило „Видавництво Старого Лева”.

У Парижі (Франція) з 21 по 24 березня у виставковому комплексі „Порт де Версай” пройшов XXXIV Книжковий салон-ярмарок, участь у якому брало і українське видавництво „Букрек” із Чернівців. „Букрек” представив відвідувачам раритетне перевидання 1900 року – енциклопедію козацького життя „З української старовини” (українською та французькою мовами). Також

увазі відвідувачів видавництво запропонувало календар до 200-річчя Тараса Шевченка, книгу музичних творів на поезію Кобзаря „Пісенна Шевченкіана”, українсько-румунський „Кобзар”, „Цікаві оповідки з щоденника Шевченка”. Зокрема, зацікавлення викликала антологія „Небесна сотня”, до якої увійшли вірші понад двохсот українських письменників та непрофесійних авторів про революційну боротьбу проти тиранічної влади на „Майдані” у Києві протягом листопада 2013 – лютого 2014 років. Гості салону мали змогу ознайомитись із зібранням з сорока томів „Українські народні казки”, яке об’єднало понад 8000 казок різних регіонів України. „Букрек” подав цю серію як фольклорний феномен, що зникає і тому потребує статусу нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Видавництво подарувало добірку книжок Посольству України у Франції, бібліотеці Симона Петлюри та школі для дітей української діаспори.

З 13 по 16 березня у Німеччині проходив Лейпцизький книжковий ярмарок. Українські письменники і видавці взяли участь в одній із його програм „Транзит: Польща – Україна – Білорусь”, скерованої на спільну промоцію у Німеччині польської, української та білоруської літератури. Однією з головних подій на заході була дискусія на тему „Євромайдан і викликані ним зміни в Україні та Європі”, у якій брали участь письменники та журналісти Ю. Андрухович, А. Курков, І. Карпа, Т. Лютий та І. Славінська. На ярмарку також було презентовано альманах „Майдан! Україна, Європа”. Збірку, до якої увійшли революційні есеї С. Жадана, Ю. Андруховича, Н. Сняданко, М. Кідрука та ін., було вперше представлено німецькою мовою 14 березня (упорядники – К. Дате і А. Ростек, статті перекладено об’єднанням німецьких перекладачів з української „Трансліт”). Ще одна дискусія в українській програмі – „Перекладати Україну: німецький досвід” у рамках проекту „Book Platform”, під час якої було презентовано результати дослідження ситуації на ринку перекладів української літератури мовами світу за останні 20 років. Окрім цього на українському стенді показали книжкові новинки видавництва „Кальварія”, „Нора-Друк”, „Клуб Сімейного Дозвілля”, „Фоліо”, „Піраміда”, „Смолоскип”, „Видавництво Старого Лева”.

Кіно

В Україні

З 21 по 28 березня у Києві проходив XI Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини „Docudays UA”. Тема цьогорічного фестивалю – „Ідеорупція”. Як підкреслили організатори, це – корупція, що набула ознак ідеології. Фестиваль традиційно представив конкурсну та

позаконкурсну програми. Конкурсна програма складалася з трьох напрямків – DOCU/Життя, DOCU/Право, DOCU/Коротко, кожен із яких оцінювало окреме журі. Зокрема, в журі конкурсу Досу/Життя працював К. Макдоналд (Канада) – президент найбільшого північноамериканського фестивалю документалістики „Hot Docs”. Головні призи отримали: у напрямку DOCU/Життя: „Останній лімузин” (реж. Д. Хльосткіна, РФ, 2014); у напрямку DOCU/Право: „Материнська мрія” (реж. В. Гуденус, Швейцарія, 2013); у напрямку DOCU/Коротко: „Лізо, ходи додому!” (реж. О. Бурая, Литва, Естонія, 2012). Спеціальний Приз студентського журі виборів фільм „Далекобійник і лис” (реж. А. Лахуті, Іран, 2013), Приз глядацьких симпатій – „Йоанна” (реж. А. Ковач, Польща, 2013), а команда фестивалю відзначила премією ім. Андрія Матросова стрічку „Щоденник подорожі” (реж. П. Стасік, Польща, 2013). Позаконкурсний блок включав спеціальні програми – „Досу/Хіти”, „Досу/Україна”, „Hot Docs презентує”, „Досу/Спротив”, „Досу/Арт”, „Артдокфест презентує” – в них демонструвалися фільми-лауреати світових кінофестивалів, картини про мирні протести, добірки кращих неігрових стрічок останнього року тощо. Завершився фестиваль показом фільмів-переможців. Серед інших некінематографічних подій заходу – майстер-класи відомих режисерів-документалістів, продюсерів і кінокритиків, фотовиставки, зокрема, „Аналітична фотожурналістика” американського фотографа М. Фрідмана .

З 13 по 19 березня у Культурному центрі «Кинотеатр „Киев”» проходив фестиваль „Сучасне кіно Данії”, який представив кращі кінематографічні роботи останніх років. Серед них – лауреат Каннського кінофестивалю 2012 року – картина „Полювання” Т. Вінтерберга та історична драма „Королівський роман”, що отримала два „Срібних ведмеді” на Берлінському МКФ.

За підтримки посольств Іспанії, Мексики та Аргентини 6 березня у Домі освіти та культури „Майстер Клас” було презентовано іспаномовний фільм про життя мексиканської художниці Ф. Кало – „Фріда, жива натура” (1983) реж. П. Ледука.

20 березня у львівській книгарні „Є” відбулася лекція Ш. Гампля (Австрія) на тему „Перекладаючи кіно – перекладаємо культуру. Про фільми виробництва Голлівуду”.

За кордоном

7 та 8 березня на Міжнародному кінофестивалі „One Word” у Празі (Чехія) та Брюсселі (Бельгія) відбулися покази українського документального

альманаху „Відкритий доступ”. У програмі 5 новел: „Межигір'я” (автор – В. Тихий), „Афганець” (автор – Д. Коновалов), „Школа” (автор – С. Андрушко), „Дім з химерами” (автор – Ж. Довгич), „У кутку” (автор – Д. Тяжлов).

У столиці Чехії Празі відбувся XXI Міжнародний кінофестиваль „Febiofest – 2014”. Цього року надзвичайним гостем заходу була Україна. Програму фестивалю відкривали стрічки, створені українськими документалістами безпосередньо на Майдані, в самому центрі подій української революції.

Фільм В. Воробйова „Метелики” переміг у номінації „візуальні ефекти в телесеріалі” на фестивалі „FICCI VAF Awards” в Мумбаї (Індія).

Нагороду „Срібна тайга” за найкращий дебютний фільм XII Міжнародного фестивалю кінематографічних дебютів „Дух вогню”, що проходив в Ханті-Мансійську (РФ) вибороли О. Фетісова та С. Аведікян за фільм „Параджанов” (Україна-Франція-Вірменія-Грузія). Також стрічка отримала Приз Гільдії кінознавців та кінокритиків РФ.

Матеріал підготувала

Ю. Я. Шевердіна,
редактор відділу
НАУІ Інформцентру з
питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 30.04.2014. Обл.-вид. арк. 0,75. Б/т. Зам. 52 . Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12